

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 maja 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że A. S. z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej:

- podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od 6 maja 2018 r. do 9 grudnia 2018 r.
- nie podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od 10 grudnia 2018 r. do 30 kwietnia 2019 r.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że składki na ubezpieczenia społeczne w tym na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za grudzień 2018 r. i styczeń 2019 r. zostały opłacone przez A. S. po terminie, co spowodowało ustanie w tych miesiącach dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego i skutkowało odmową prawa do zasiłku chorobowego za okres od 21 stycznia 2019 r. do 3 lutego 2019 r. Organ rentowy wskazał, że w dniu 4 kwietnia 2019 r. A. S. wystąpiła z wnioskiem o wyrażenie zgody na opłacenie po terminie składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za grudzień 2018 r. i styczeń 2019 r., a jako powód wskazała niezgodności w wysokościach składek powstałe ze względu na niedopełnienie obowiązku złożenia deklaracji rozliczeniowej za wrzesień 2018 r. W ocenie organu rentowego wskazana przez A. S. przyczyna nieopłacenia w terminie składek za grudzień 2018 r. i styczeń 2019 r. nie została uznana za okoliczność, która uzasadniałaby pozytywne rozpatrzenie wniosku. Zakład Ubezpieczeń Społecznych podkreślił, że we wcześniejszym okresie A. S. kilkakrotnie występowała z wnioskiem o wyrażenie zgody na opłacenie po terminie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe, a tym samym była świadoma konsekwencji prawnych związanych z niedotrzymaniem terminu płatności składek, polegających na ustaniu z mocy prawa dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego, które wygasa gdy niedotrzymany został termin zapłaty składki. Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaznaczył, że A. S. nie opłaciła należnej składki na ubezpieczenie zdrowotne za październik 2017 r., a ponownie przystąpiła do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z tytułu prowadzonej działalności od 17 kwietnia 2018 r., a do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego od 1 maja 2018 r. Już pierwsza dokonana wpłata za maj 2018 r. częściowo została rozliczona za zaległość powstałą wskutek nieopłaconej składki na ubezpieczenie zdrowotne za październik 2017 r., a taka sama sytuacja miała miejsce w czerwcu, lipcu oraz sierpniu 2018 r. Z uwagi jednak na fakt, że za te miesiące na koncie A. S. znajdowały się prawidłowe dokumenty rozliczeniowe, dokonane wpłaty w pierwszej kolejności rozliczyły należności na ubezpieczenia społeczne, w tym na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za te miesiące. Za wrzesień 2018 r. A. S. nie złożyła dokumentów rozliczeniowych pomimo takiego obowiązku. Tym samym pierwsza należna i opłacona przez A. S. składka po odzyskaniu zdolności do pracy (niezdolność trwała od 6 sierpnia 2018 r. do 9 grudnia 2018 r.) tj. składka za grudzień 2018 r. opłacona 10 stycznia 2019 r. została przekazana na najstarsze zaległości, podobnie jak składka za styczeń 2019 r. opłacona w 7 lutego 2019 r. W związku zaś z ustaniem dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił A. S. prawa do zasiłku chorobowego od 21 stycznia 2019 r. do 12 maja 2019 r.

/decyzja k.55 - 59 akt ZUS/

W dniu 13 maja 2019 r. A. S. złożyła odwołanie od ww. decyzji, w którym wskazała, że nie rozumie dlaczego zaległość z tytułu nieopłacenia składki na ubezpieczenie zdrowotne za październik 2017 r. została pokryta przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ze składki na ubezpieczenie chorobowe opłaconej w 2018 r., zamiast ze składki na ubezpieczenie zdrowotne, czego efektem było wykluczenie jej z ubezpieczenia chorobowego za okres od 10 grudnia 2018 r. do 30 kwietnia 2019 r.

/odwołanie k.3 - 3 odwrot/

W odpowiedzi na odwołanie, pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie.

/odpowiedź na odwołanie k.5 - 6 odwrot/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni A. S. z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej zgłosiła się do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych tj. emerytalnego, rentowych i wypadkowego w następujących okresach: od 31 grudnia 1998 r. do 30 listopada 1999 r. , od 1 stycznia 2012 r. do 25 lipca 2012 r. , od 10 stycznia 2013 r. do 15 kwietnia 2013 r. , od 9 kwietnia 2014 r. do 31 maja 2014 r. , od 10 października 2014 r. do 10 października 2016 r. W ww. okresach wnioskodawczyni zgłaszała się również do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego. W okresie od 1 września 2010 r. do 31 lipca 2011 r. A. S. była zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego jako osoba współpracująca przy prowadzonej przez M. S. działalności gospodarczej.

/okoliczności bezsporne/

A. S. nie opłaciła w prawidłowej wysokości składki na ubezpieczenie zdrowotnej za październik 2017 r. Wysokość należności wyniosła 297,28 zł.

/dokumentacja k.19 - 22 , dokumentacja k.28 - 67/

Od dnia 17 kwietnia 2018 r. A. S. z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej zgłosiła się do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych tj. emerytalnego, rentowych i wypadkowego. W złożonej deklaracji rozliczeniowej wykazała za kwiecień 2018 r. następujące składki: na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych 363,14 zł, na Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego 319,94 zł oraz na Fundusz Pracy 30,48 zł.

/dokumentacja k.19 - 22 , dokumentacja k.28 - 67/

Od dnia 1 maja 2018 r. A. S. ponownie zgłosiła się do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego.

/okoliczność bezsporna/

W związku z prowadzoną działalnością gospodarczą, A. S. korzysta z usług biura księgowego, które składa za nią deklaracje rozliczeniowe.

/zeznania wnioskodawczyni min. 00:24:16 - 00:24:48 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:06:10 - 00:22:21 rozprawy z dnia 7 lipca 2020 r. , płyta CD k.80 oraz jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:01:45 - 00:15:39 rozprawy z dnia 12 grudnia 2019 r. , płyta CD k.27/

Zgodnie ze złożonymi przez A. S. deklaracjami za maj, czerwiec oraz lipiec 2018 r. kwoty należnych składek wynosiły : na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych 843,45 zł, na Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego 319,94 zł oraz na Fundusz Pracy 65,31 zł. A. S. opłaciła w prawidłowej wysokości ww. składki.

/okoliczność bezsporna/

W okresie od 6 sierpnia 2018 r. do 9 grudnia 2018 r. A. S. była niezdolna do pracy i przebywała na zwolnieniu lekarskim.

/okoliczność bezsporna/

A. S. nie złożyła deklaracji rozliczeniowej za wrzesień 2018 r., co skutkowało wygenerowaniem przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych deklaracji systemowej, w której wykazano kwoty wskazane przez ubezpieczoną w ostatnio złożonej deklaracji za pełen miesiąc kalendarzowy tj. za lipiec 2018 r.

/dokumentacja k.19 - 22 , dokumentacja k.28 - 67/

Wnioskodawczyni opłaciła składkę za wrzesień 2018 r. w terminie - w dniu 10 października 2018 r. w kwocie 315,- zł.

/okoliczność bezsporna, dowód przelewu k. 33 akt ZUS/

Po uzupełnieniu deklaracji przez ubezpieczoną składka ta okazała się być była opłacona w należytej wysokości.

/okoliczność bezsporna, oświadczenie pełnomocnika ZUS e-protokół z 7 VII 2020 roku 00:14:23, pismo k.28-30/

Za październik 2018 r. A. S. złożyła w terminie deklarację rozliczeniową z wykazaniem składek na Fundusz Ubezpieczenia Społecznego oraz Fundusz Pracy w wysokości 0,00 zł. Składka na Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego została określona w wysokości 319,94 zł oraz opłacona przez wnioskodawczynię.

/dokumentacja k.19 - 22 , dokumentacja k.28 - 67/

Za listopad 2018 r. A. S. złożyła w terminie deklarację rozliczeniową z wykazaniem składek na Fundusz Ubezpieczenia Społecznego oraz Fundusz Pracy w wysokości 0,00 zł. Składka na Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego została określona w wysokości 319,94 zł oraz opłacona przez wnioskodawczynię.

/dokumentacja k.19 - 22 , dokumentacja k.28 - 67/

Za grudzień 2018 r. A. S. złożyła w terminie deklarację rozliczeniową z wykazaniem pomniejszonej podstawy wymiaru składek oraz pełną składkę na ubezpieczenie zdrowotne z uwagi na prawo do zasiłku chorobowego do 9 grudnia 2018 r. Składka na Fundusz Ubezpieczenia Społecznego została określona w wysokości 598,58 zł oraz opłacona przez wnioskodawczynię. Składka na Fundusz Pracy została określona w wysokości 46,35 zł oraz opłacona przez wnioskodawczynię. Składka na Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego została określona w wysokości 319,94 zł oraz opłacona przez wnioskodawczynię.

/dokumentacja k.19 - 22 , dokumentacja k.28 - 67/

W związku z brakiem złożenia przez wnioskodawczynię deklaracji rozliczeniowej za wrzesień 2018 r. oraz brakiem dokonania wpłaty na Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego za październik 2017 r., kwoty dokonywanych przez nią wpłat składek za okres od września do grudnia 2018 r. były zaliczane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych na poczet istniejących zaległości składkowych. Po rozliczeniu należności, pozostała kwota w wysokości 47,40 zł, która nie wystarczyła na pokrycie należności z tytułu składki na Fundusz Ubezpieczenia Społecznego w wysokości 47,40 zł.

/dokumentacja k.19 - 22 , dokumentacja k.28 - 67/

A. S. opłaciła w terminie oraz stosownie do złożonych deklaracji rozliczeniowych składki za grudzień 2018 r. oraz styczeń 2019 r

/dokumentacja k.19 - 22 , dokumentacja k.28 - 67/

W marcu 2019 r. A. S. złożyła prawidłową deklarację rozliczeniową za wrzesień 2018 r. z wykazaniem składek na Fundusz Ubezpieczenia Społecznego oraz Fundusz Pracy w wysokości 0,00 zł oraz na Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego w wysokości 319,94 zł. W wyniku złożonej korekty, na koncie wnioskodawczyni powstała nadpłata, która została rozliczona przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

/dokumentacja k.19 - 22 , dokumentacja k.28 - 67/

Decyzją z dnia 27 marca 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił A. S. prawa do zasiłku chorobowego za okres od 21 stycznia 2019 r. do 3 lutego 2019 r.

/decyzja k.48 - 49 akt ZUS/

W dniu 4 kwietnia 2019 r. A. S. wystąpiła z wnioskiem o wyrażenie zgody na opłacenie po terminie składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za grudzień 2018 r. oraz styczeń 2019 r.

/wniosek k.51 akt ZUS/

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest uzasadnione.

Osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą podlegają, stosownie do art.6 ust.1 pkt 5 i art.12 ust.1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz.U. z 2020 r. , poz.266), obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu, a także - w myśl art. 11 ust. 2 - na swój wniosek dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu.

Zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, objęcie dobrowolnie ubezpieczeniami emerytalnym, rentowymi i chorobowym następuje od dnia wskazanego we wniosku o objęcie tymi ubezpieczeniami, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został zgłoszony, z zastrzeżeniem ust. 1a. Z kolei art. 14 ust. 1a wskazuje, że objęcie dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym następuje od dnia wskazanego we wniosku tylko wówczas, gdy zgłoszenie do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych zostanie dokonane w terminie określonym w art. 36 ust. 4, czyli w terminie 7 dni od daty powstania podstawy do objęcia tym ubezpieczeniem.

Istota niniejszego postępowania sprowadziła się do rozstrzygnięcia, czy wnioskodawczyni opłaciła składkę na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe w terminie. Zgodnie bowiem z art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, dobrowolne ubezpieczenie chorobowe ustaje od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego, za który nie opłacono w terminie składki należnej na to ubezpieczenie. W związku zatem z uznaniem przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, że A. S. opłaciła składkę na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe po terminie, to tym samym zdaniem organu rentowego nie podlegała dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od 10 grudnia 2018 r. do 30 kwietnia 2019 r.

Z ustaleń Sądu wynika, że odwołująca opłacała składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe w terminie i w należytej wysokości, co potwierdza przedłożona w niniejszej sprawie dokumentacja i co w istocie nie było kwestionowane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Organ rentowy argumentował jednak, że na skutek braku złożenia przez A. S. deklaracji rozliczeniowej za wrzesień 2018 r. i rozliczeniem jej konta na podstawie wygenerowanej za ten miesiąc tzw. deklaracji systemowej, na jej koncie powstała niedopłata, co w konsekwencji miało oznaczać, że opłaciła składkę na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe po terminie.

W ocenie Sądu powyższe rozumowanie jest błędne. Sąd miał na uwadze, że zgodnie z art. 4 pkt 5 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, deklaracja rozliczeniowa to zestawienie informacji o należnych składkach na fundusze, na które składki pobiera Zakład, kwot rozliczanych w ciężar składek oraz kwot należnych do zapłaty. Na podstawie tej deklaracji dochodzi do podziału kwoty wpłaconej tytułem składek przez ubezpieczonego, zgodnie z zasadami wyrażonymi w § 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 września 2017 roku w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017r., poz. 1831). Wobec tego prawidłowe złożenie deklaracji umożliwia poprawne rozliczenie składek wpłaconych przez ubezpieczonego. Zgodnie z art. 47 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, płatnik składek, który opłaca składki wyłącznie za siebie, przysyła jedynie deklarację rozliczeniową w terminie nie później niż do 10 dnia następnego miesiąca. Ustawodawca przewidział jednak możliwość korygowania deklaracji, która zawiera błędy. I tak zgodnie z art. 47 ust. 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, płatnik składek jest zobowiązany złożyć deklarację rozliczeniową korygującą w formie nowego dokumentu zawierającego wszystkie prawidłowe informacje, jeżeli zachodzi konieczność korekty danych w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości przez płatnika składek we własnym zakresie lub przez Zakład. Skoro więc jest możliwość skorygowania deklaracji, to tym samym należało w niniejszej sprawie wymagać, aby organ wyjaśnił rozbieżności pomiędzy deklaracją, a wysokością składki i wezwał odwołującą się do złożenia deklaracji korygującej.

Nie ma natomiast w tej sytuacji podstawy w przepisach prawa powszechnie obowiązującego do uznania przez organ rentowy, że brak złożenia odpowiedniej deklaracji – przy jednoczesnym opłaceniu składki w prawidłowej wysokości i w prawidłowym terminie, ale błędnym jej rozliczeniu, w oparciu o poprzednio złożoną deklarację (tzw. deklarację systemową, w której wykazywane są takie kwoty składek, jakie były wykazywane przez ubezpieczonego w ostatnio złożonej deklaracji za pełen miesiąc kalendarzowy) – miał skutkować uznaniem, że składka nie została opłacona w całości.

Sąd miał na uwadze, że art. 14 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych stanowi jedynie o nieopłaceniu składki w terminie w prawidłowej wysokości; nie ma tam natomiast wskazania, co do ewentualnego braku prawidłowego rozliczenia opłaconej składki.

W niniejszej sprawie Sąd ustalił, że A. S. opłaciła składkę za grudzień 2018 r. i styczeń 2019 r. w prawidłowej wysokości i w prawidłowym terminie, a jedynie na skutek braku złożenia przez wnioskodawczynię stosownej deklaracji za wrzesień 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych rozliczał dokonywane wpłaty jako niedopłaty. Mimo, że faktycznie odwołująca się winna była złożyć stosowną deklarację rozliczeniową za wrzesień 2018 r., to nie można tego stanu faktycznego uznać za równoważny z nieopłaceniem składki w terminie. Wnioskodawczyni opłacała składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe w terminie i w prawidłowej wysokości, a Zakład Ubezpieczeń Społecznych zauważając zaś błąd odwołującej się, winien zobowiązać ją do złożenia deklaracji korygującej za wrzesień 2018 r. i w oparciu o nią prawidłowo rozliczyć wpłacone przez nią składki, a nie wyciągać wobec wnioskodawczyni tak daleko idące konsekwencje jak w zaskarżonej decyzji.

Wobec powyższego odwołanie jest zasadne, składka za grudzień 2018 r. i styczeń 2019 r. została opłacona w prawidłowej wysokości i w terminie. Tym samym odwołująca podlegała ubezpieczeniu chorobowemu i nie straciła ciągłości swojego ubezpieczenia. Wobec tego spełniony jest też warunek odpowiedniego okresu ubezpieczenia z art. 4 ust. 1 pkt 2 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa; ubezpieczona zachowuje więc prawo do zasiłku chorobowego.

Biorąc pod uwagę dokonane powyżej ustalenia i przeprowadzone rozważania Sąd na mocy ww. przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustalił, iż A. S. podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu także w okresie od 10 grudnia 2018 r. do 30 kwietnia 2019 r.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi organu rentowego z aktami rentowymi.

5 VIII 2020 roku.

S.B.